

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертацію Левченка Дмитра Олександровича
«Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до
дослідницької діяльності»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки

Проблема підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів в умовах реформування системи освіти України, зокрема Концепції «Нова українська школа», належить до найбільш актуальних на сучасному етапі розвитку. Тенденція до підвищення вимог щодо професійної компетентності вчителя фізичної культури, який має бути не лише транслятором знань, а й аналітиком педагогічного процесу, відповідає загальному вектору інноваційного розвитку вищої школи. Усе це підтверджує високу актуальність теми пропонованого дослідження.

Дослідження було виконано в рамках науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти (нині кафедра освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (державний реєстраційний номер 0116U003481).

Здобувачем чітко визначено науковий апарат дослідження, при цьому об'єкт і предмет повністю узгоджуються із сформульованими метою і завданнями.

Наукова новизна дисертації є беззаперечною, оскільки автором:

вперше цілісно досліджено проблему підготовки майбутніх учителів фізичної культури до дослідницької діяльності як психолого-педагогічну проблему;

обґрунтовано та апробовано структурно-функціональну модель формування готовності до дослідницької діяльності, що охоплює п'ять взаємопов'язаних блоків;

розроблено чотирикомпонентну структуру готовності (мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, рефлексивний) та встановлено критерії і рівні її сформованості;

теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено чотири педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх фахівців.

Погоджуємося з запропонованою автором структурою рецензованого дисертаційного дослідження, що містить 3 розділи.

Як вимагає логіка, в першому розділі – «Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів фізичної культури до дослідницької діяльності» – подано

глибоку характеристику наукових праць щодо сутності й структури таких понять, як дослідницька діяльність, компоненти, критерії та рівні готовності студентів. У другому розділі «Особливості формування готовності майбутніх учителів фізичної культури у ЗВО до дослідницької діяльності» Д. О. Левченко докладно представив концептуальні засади, описав авторську структурно-функціональну модель та розкрив зміст педагогічних умов.

Не викликає заперечень організація формувального етапу експерименту у третьому розділі. Авторська методика, що включає інноваційний навчальний проєкт та рефлексивні щоденники, довела свою ефективність. Особливої уваги заслуговує використання методів математичної статистики (t-критерій Стьюдента, d-Коена), які зафіксували статистично значуще зростання готовності в експериментальній групі ($t = 6,90$; $d = 1,07$) порівняно з контрольною.

Результати дослідження упроваджені у роботу Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка та Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка. Результати дослідження апробовані на низці міжнародних та всеукраїнських конференцій, достатньою мірою висвітлені у 10 публікаціях автора.

Всі наукові положення й висновки дисертації є обґрунтованими. Достовірність і новизна результатів не викликають зауважень. Усі завдання, сформульовані дисертантом, вирішено, гіпотезу дослідження підтверджено.

Водночас робота не позбавлена деяких неточностей, а також містить положення, які спонукають до дискусії. До них можна віднести такі:

1. У роботі здійснюється ґрунтовний аналіз «навчальних планів» та «навчальних дисциплін». Разом із тим, з огляду на запровадження компетентнісного підходу, доцільним було б ширше співвіднести їх з сучасними категоріями «освітньо-професійних програм» (ОПП) та «програмних результатів навчання», у межах яких сьогодні формується дослідницька компетентність.

2. До бази дослідження та експерименту, поряд із майбутніми вчителями, включено здобувачів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт». Розуміючи прагнення автора розширити експериментальну базу в межах спільних факультетів, питання повної екстраполяції запропонованої моделі (зокрема шкільної педагогічної практики) на суто тренерську спеціальність може стати предметом подальшої наукової дискусії.

3. Узагальнюючи результати академічної успішності з фахових дисциплін (наприклад, «Методика наукових досліджень у фізичному вихованні», «Спортивна метрологія»), варто було б детальніше врахувати можливу

варіативність їх назв та змістового наповнення в умовах автономії різних університетів.

4. Дисертація містить поодинокі технічні похибки (наприклад, стилістичні неточності та окремі русизми), які, однак, мають суто редакційний характер і не впливають на розуміння наукового тексту.

Висловлені зауваження й побажання не впливають на позитивну оцінку дисертаційного дослідження Д. О. Левченка.

З огляду на актуальність, новизну, теоретичну й практичну значущість дослідження, достатню апробацію отриманих результатів на практиці й у фахових виданнях вважаємо, що дисертаційна робота на тему «Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до дослідницької діяльності» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Левченко Дмитро Олександрович заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри фізичної культури
та медико-біологічних дисциплін,
декан факультету спорту та фізичної культури
Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка

Олена МАРКОВА

